

Minnesanteckningar från seminarium och inspirationsdag kring natur- och kulturturism 24 september 2008, kl 10.00 – 16.00

Plats: Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Hörsalen.

Deltagare enligt deltagarförteckning

Syfte och mål med dagen

2007 utarbetade Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen gemensamt, på uppdrag av regeringen, ett handlingsprogram för natur- och kulturturism. Detta program finns på www.vastragotland.se. Regionfullmäktige i Västra Götaland har parallellt beslutat att ge Västra Götalands kulturnämnd i uppdrag att fortsätta det påbörjade arbetet. Denna inspirationsdag är ett led i att ge de som erhåller någon form av stöd eller uppdrag från Västra Götaland en möjlighet att bli delaktiga i fortsättningen av denna process.

”Turismens styrka är att den är tvärssektoriell och vilar på många ben, nackdelen är att resultat och planering ofta sker inom andra sektorer” (citrat av någon av talarna)

Programpunkter under dagen

Under dagen beskrivs olika aspekter på natur- och kulturturistiska processer, förutsättningar och erfarenheter. Flera av föredragningarna som gavs under dagen finns att ta del av på www.vastragotland.se. **Conny Brännberg**, vice ordförande i kulturnämnden Västra Götalandsregionen samt vice ordförande i Västsvenska Turistrådet är moderator för dagen.

Sammanfattning av diskussion

Dagen inleds av **Tomas Olsson** och **Mikael Cullberg** med en diskussion om ”Hur når vi gemensamma mål?”. Här lyfts frågan om hur Länsstyrelsen i Västra Götalands län och Västra Götalandsregionen kan samverka på ett bättre sätt.

Ossian Stiernstrand, utvecklingschef på Göteborg & Co, ger tydliga signaler på att turismen är en näring, och en viktig näring. Det är möjligt att vi inte är tillräckligt professionella inom området.

Lotta Nibell-Keating från Västsvenska Turistrådet uppmanar oss som arbetar inom besöksnäringarna att lyfta fram några besöksmål i regionen som kan utvecklas till riktiga stjärnskott. Det är viktigt att ha ett antal väl utvecklade besöksmål. I senare diskussion framkommer behovet av att det är också av stor vikt att ge förutsättningar för de mindre besöksmålen att utvecklas och också inse värdet av den besöksnäringen som inte attraherar de mer långväga gästerna utan är att betrakta som någon form av närturism. Tillsammans bygger dessa olika delar ett starkt varumärke för Västra Götaland.

Samverkan och hållbarhet påtalas i flera av anförandena under dagen. Genom samverkan ges många olika aspekter möjlighet att komma fram på ett besöksmål och vi når också ut till fler olika grupper. Hållbarhet är ett ord som återkommer. Följande frågor lyftes, och banar väg för vidare diskussioner:

Vad gör ett besöksmål hållbart, vad gör vi för att få det hållbart?

Man måste vara lyhörd för när besöksmålet når en gräns där köer, utbud, trängsel mm gör att besöksmålet tappar i attraktivitet och funktionalitet. Att växa långsamt kan ses som en god strategi.

Är det bättre med många besökare som betalar lite mindre, eller med färre som betalar mer?

Näringslivet bör komma med tidigare i produktutveckling av besöksmål. Ett underifrånperspektiv är också av stor vikt för fortsatt god hållbar utveckling. Delaktighet är viktigt. Många mindre besöksmål ges möjlighet att vara med i större sammanhang genom gemensam marknadsföring och att synas gemensamt på t ex olika webbplatser. Paketering av besöksmålen ses som en möjlighet att bredda utbudet men här behöver besöksmålen hjälp med att hitta nya kontakter och med administration.

Hur kan man se till att mer resurser hamnar hos dem som faktiskt är målet med resan än bara hos dem som finns runt om, som handel, boende och restaurangrörelse?

Ofta får kringverksamheter mer ekonomiskt ut av besöksmålen än själva besöksmålet.

Hur kan förenings- och organisationsvärlden bli starkare så att de också får ut något, rent ekonomiskt, av turistverksamhet?

Nils Lönnsjö från Åmåls Bluesfestival redogjorde för ett exempel på arrangemang där idrottsrörelsen tjänar en del på festivalen medan arrangörerna inte gör det.

Dock påtalas brister i kringverksamheter ibland som bromsklossar för fortsatt utveckling. Som exempel anges Åmåls Bluesfestival, där brist på boende gör att festivalen kvantitativt inte kan utvecklas mer just nu. Genom att besöksmålen finns i hela regionen är marknadsföring och uppmärksamhet något att beakta som en svårighet för de som ligger mer enskilt.

Anja Praesto har erfarenheter från Arn-turismen, och ser attraktiviteten i skärningspunkten mellan populärvetenskap och vetenskap. Här finns många olika delar att utveckla som litteraturturism, filmturism mm.

Utmaningar

- Hur kan vi få lågsäsongen att bli attraktiv?

Här behöver vi arbeta med våra attityder och vårt självförtroende. Vi behöver några dragare för att få även de små besöksmålen att synas. Samverkan är ett nyckelord liksom produktutveckling och tillgänglighet och ett engagerat näringsliv.

Hur får vi de ideella krafterna att bli delaktiga?

Hur attraherar vi barn och unga?

Hur når vi de utlandsfödda, hur blir de delaktiga och hur tar vi hand om deras kompetens?

- Det offentliga bör ställa rätt krav på samverkande näringslivsaktörer så att rätt tjänst erhålls.
- Infrastrukturen behöver bli bättre i regionen, en förbättrad kollektivtrafik är en förutsättning för hållbar utveckling i regionen.
- Det är många aktörer inom området och det finns ett stort behov av att tydliggöra vem som gör vad, att hitta snabbare processer samt att finna samverkansformer med näringslivet.

Hur ser samarbetet ut med kommunerna och vilken roll har dessa?

Tillväxtprogrammen anges som viktiga måldokument. Många stödprocesser är alldeles för kortsiktiga vilket är ett stort och reellt problem.

Vad händer nu då?

Utifrån de fem natur- och kulturturismprogrammen som framställdes 2007 skall regeringen lägga fram en proposition. Vad detta kommer att komma med största sannolikhet att visa sig ibland annat i form av regeringsuppdrag.

Jörel Holmberg på naturvårdsenheten på Länsstyrelsen i Västra Götalands län påtalar vikten av samarbetet mellan Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen, men också behovet av att vidga det geografiska samarbetet till t ex Region Halland.

De lokala nätverken behöver förbättras liksom att satsningar görs på de kreativa näringarna och kreativa kluster.

Kan museiorganisationen ta på sig ett ansvar här?

Det behövs en omstart för att vara bättre rustade för en kommersialisering och ett närmande till civilsamhället.

Är våra respektive organisationer mogna för detta och vilken ny kunskap och kompetens behövs för att vi skall kunna göra detta?

Vi behöver identifiera vad som är unikt i Västra Götalandsregionen och hur vi skall stödja detta på bästa sätt. Göteborg International Film Festival påtalar behovet av stöd i t ex marknadsföringshänseende.

På delregional nivå har det anställts kulturutvecklare, dessa skall vara aktörer för att finna samverkan mellan den regionala nivån, kommunerna samt civilsamhälle, näringsliv och forskning och utbildning.

OBS! För det fortsatta arbetet med genomförande och utveckling av natur- och kulturturismprogrammet inbjuds uppdragstagare och utförare inom Västra Götalandsregionen att delta i en arbetsgrupp. Denna grupp sammanhålls av Västarvet och Jan Johansson. Den som vill vara med i arbetet kan kontakta Jan Johansson eller Anja Praesto, båda på Västarvet.

Ytterligare arbetsgrupper skall starta under hösten, nästa som kommer bildas är en med representanter för delregionerna och kommunerna. De två nästkommande arbetsgrupperna kommer bestå av representanter för dels civilsamhället och dels näringslivet.

Avslutning och framåtblickar

Dagen avslutas med en rolig och tänkvärd reflektion över turism och dess möjligheter, framförd av Västra Götalands läns **landshövding Lars Bäckström**. Alla som var där fick sig ett gott skratt! Han påtalar det grundläggande problemet med människors inställning till t ex vad turism är och vad man kan tjäna pengar på. Vi måste gemensamt se till att fokusera på möjligheterna. Det är en viktig näring och det är möjligt att vi inte är tillräckligt professionella inom området. Vi måste också se de värden som finns här turistiskt och vi bör utveckla berättelserna kring vår bygd liksom kringaktiviteterna.

Borås 2008-10-20

Birgitta Adler
Västra Götalandsregionens kultursekretariat